

Commissies Bestuur, Beheer, Samenleving en
Ontwikkeling en Gemeenteraad van Haarlem

Onderwerp: ter informatie stand van zaken RKC-aanbevelingen 2022/1
Bijlagen: 1

24 januari 2022

Geacht commissie- en raadsleden,

Naar aanleiding van het besluit van de Rekenkamercommissie (RKC), behandeld in de commissie Bestuur van september 2021, om aanbevelingen uit onderzoeken die vier jaar of langer geleden zijn gedaan niet meer na te volgen, willen wij uw aandacht vragen voor de zogenaamde 'oude' aanbevelingen en de recentere aanbevelingen van de RKC.

Deze brief is bedoeld ter informatie: welke aanbevelingen ter opvolging open staan en wat daar de stand van zaken van is. De RKC zal met ingang van 2022 tweemaal per jaar een dergelijk overzicht naar de commissies en de raad sturen, en deze in afschrift naar het college, opdat dit ook geïnformeerd is en met actuele informatie eventuele afdoeningsvoorstellen kan doen.

1. Aanbevelingen van vier jaar oud of ouder

Voor **commissie Bestuur** geldt dat onderstaande aanbevelingen niet meer worden opgevolgd.

Het betreft aanbevelingen die verband houden met de financiële cyclus. De RKC zal de opvolging van deze aanbevelingen afsluiten en de derde, gezien de inhoud, onder de aandacht brengen van de Auditcommissie (zie ook de bijlage bij deze brief voor de achtergrond)

Nummer	naam
2016256856	Jaarstukken 2014/ informatiewaarde
2016411873	Jaarstukken 2015/ Effectieve beleidsuitvoering
2017307005	Jaarstukken 2016/ Vergroten zicht op financiën
201730702	Jaarstukken 2016/ Aandacht fysiek domein jaarverslag

Voor **commissie Beheer** betreft het 1 aanbeveling rond Openbaar Groen.

Nummer	naam
2016200889	Openbaar Groen/ beleid

Nu de planning is dat het groenbeleidsplan in februari 2022 aan de commissie beheer wordt aangeboden en wij ervan uit gaan dat met het vaststellen van dat groenbeleidsplan de aanbeveling met betrekking tot het vaststellen van beleid ten aanzien van openbaar groen, als afgedaan kan worden beschouwd, zullen wij de raad daarna vragen akkoord te gaan met het als afgedaan beschouwen van deze aanbeveling.

Voor de **commissies Samenleving en commissie Ontwikkeling** speelt op dit moment de zgn. verjaring niet.

2. Aanbevelingen van de afgelopen vier jaar die nog niet zijn afgesloten

Commissie Bestuur heeft de RKC gevraagd om tweemaal per jaar een terugkoppeling te geven van de openstaande aanbevelingen en de stand van zaken. De RKC zal dit doen aan alle commissies.

Voor **commissie Bestuur** betreft het in januari 2022

nummer	naam
2019311840	Informatiebeveiliging/ Kwetsbaarheden
20200305501	Governance Spaarnelanden/ lokaal kader in nota VP
20200305366	Governance Spaarnelanden/ formele governance
20200305399	Governance Spaarnelanden/ Statutenwijziging
202124860	Externe inhuur/visie
202221908	Externe inhuur/ aanscherping beheersing
20210624874	Externe inhuur/ Borging

Voor **commissie Beheer** betreft dit

nummer	naam
20200961768	Fietsbeleid/ ambitieniveau op 10 aspecten BYPAD
20200961664	Fietsbeleid/ ambitie vertalen

Voor **commissie Samenleving** betreft dit

nummer	naam
20190194753	Welzijnssubsidies/ verantwoordingsinformatie
20190194727	Welzijnssubsidies/ voorbereiding subsidieronde
2019194697	Welzijnssubsidies/ ontwerp subsidietraject.

In de **bijlage** vindt u per aanbeveling de achtergrond van de aanbevelingen en kort de stand van zaken betreffende de uitvoering, voor zover door de organisatie aan de RKC is bekend gemaakt.

We zullen het college vragen om, mocht dat aan de orde zijn, de stand van zaken te actualiseren en ons daarover te informeren. Zo kunnen wij steeds ook de commissies zo volledig mogelijk informeren en kunnen wij de raad voorstellen om, wanneer mogelijk, een aanbeveling af te doen.

Met vriendelijke groet,

Sacha Schneiders,
voorzitter RKC

Afschrift: college en de auditcommissie

Bijlage bij brief van RKC 24 januari '22 over aanbevelingen

1) Overzicht inhoud aanbevelingen 4 jaar of ouder, niet meer ter opvolging RKC

nummer	naam	achtergrond	Sta. van zaken
2016256856	Jaarstukken 2014/ informatiewaarde	Nog één onderdeel overgebleven: de raad draagt het college op meer aandacht voor horizontale verantwoording te hebben.	Beschouwt RKC als afgedaan* <i>(zie onderaan deze bijlage korte samenvatting evaluatie)</i>
2016411873	Jaarstukken 2015/ Effectieve beleidsuitvoering	De raad draagt het college op focus te leggen op effectieve beleidsuitvoering door: a) meer aandacht voor management van het beleidsproces met SMART doelen/presentaties en meer focus op doeltreffendheid b) onderzoek te doen naar concrete oorzaken van vertraging in realisaties van o.a. investeringen en conclusies te gebruiken voor versterken van de uitvoering c) de mogelijkheid van 213a onderzoek actiever te benutten en zo nodig daarvoor meer budget te alloceren.	Beschouwt RKC als afgedaan
2017307005	Jaarstukken 2016/ Vergroten zicht op financiën	De raad draagt het college op om a) Te analyseren wat de oorzaken of aanleidingen van de begrotingsbijstellingen van de afgelopen jaren zijn geweest. b) Op basis van die analyse een voorstel te doen hoe het aantal bijstellingen kan worden beperkt tot de strikt noodzakelijke. c) In het jaarverslag alle grote afwijkingen van de primaire begroting toe te lichten en digitaal een meer toegankelijke, integrale en verdiepende bijlage op te stellen waarin alle afwijkingen worden toegelicht.	Geeft RKC door aan Auditcommissie
2017307021	Jaarstukken 2016/ Aandacht fysiek domein jaarverslag	De raad draagt het college op om a) In de begroting de afspraken over de beeldkwaliteit in de wijken toe te lichten. b) In ieder geval in het gebiedsverslag op wijkniveau te rapporteren over effect- en prestatie-indicatoren en de resultaten op de beeldkwaliteit.	Beschouwt RKC als afgedaan

nummer	naam	achtergrond	Sta. van zaken
2016200889	Openbaar Groen/ beleid	De raad draagt het college op samenhangend beleid te formuleren zodat beleidsdoelstellingen voor openbaar groen alle belangrijke tendensen en ontwikkelingen in hun onderlinge samenhang beschrijven en zodat hieraan voldoende specifiek doelstellingen en middelen kunnen worden gerelateerd.	Beschouwt RKC na behandeling februari '22 als afgedaan.

2) Overzicht **openstaande** aanbevelingen Rekenkamercommissie; januari 2022

Commissie Bestuur

nummer	naam	achtergrond	Stavaza jan22
2019311840	Informatiebeveiliging/ Kwetsbaarheden	De raad geeft het college opdracht de informatiesystemen weerbaarder te maken tegen cybercrime door: a. De resterende kwetsbaarheden uit de penetratietesten overeenkomstig de aanbevelingen van Hoffmann te verhelpen. b. Vóór de zomer van 2019 een hertest te laten uitvoeren op de gevonden kwetsbaarheden en de gemeenteraad hierover te informeren en deze periodiek en met verschillende invalshoeken te herhalen.	Als Haarlem participeert in pilot vanaf december '22, als afgedaan te beschouwen.
20200305501	Governance Spaarnelanden/ lokaal kader in nota VP	De raad geeft het college de opdracht de Nota Verbonden Partijen te actualiseren en daarbij in ieder geval de volgende aandachtspunten mee te nemen: -De momenten en de wijze waarop de raad wordt geïnformeerd over en invloed kan uitoefenen op de prestatieafspraken en financiële resultaten van overheids N.V.'s.	Beschouwt RKC als opgevolgd Verzoek volgt om af te doen.

		<ul style="list-style-type: none"> -De wijze waarop de raad wordt betrokken bij strategische besluiten ten aanzien van overheids N.V.'s. -Een steviger positionering van het belang van de opdrachtgever in de governance en explicitering van de wijze waarop opdrachtgevers en aandeelhoudersbelangen onderling worden afgewogen. -Een kader voor (markt-)activiteiten of initiatieven van overheids N.V.'s buiten de initiële opdrachten. -De borging van tegenkracht in het college, de overheids N.V.'s zelf en de ambtelijke organisatie en de dialoog met de raad. 	
20200305366	Governance Spaarnelanden/ formele governance	De raad geeft het college de opdracht de formele governance op orde te brengen door de rollen van opdrachtgever en aandeelhouder in het college te scheiden. De combinatie van de rollen is ongewenst, zeker nu er spanning is ontstaan tussen beide rollen als gevolg van de discussie over de DDO-bedragen en de strategische ontwikkeling.	Beschouwt RKC als opgevolgd Verzoek volgt om af te doen.
20200305399	Governance Spaarnelanden/ Statutenwijziging	De raad geeft het college de opdracht de statutenwijziging met betrekking tot de doelen van de N.V. te onderbouwen zodat de raad alsnog in staat wordt gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Hierbij zou de raad een standpunt moeten innemen over de gewenste strategische ontwikkeling van Spaarnelanden.	RKC heeft advies aan commissie bestuur uitgebracht/ Wachten op strategische visie '22
202124860	Externe inhuur/visie op inhuur	Raad geeft het college opdracht om op korte termijn een visie op externe inhuur als onderdeel van de flexibele schil van de personele bezetting te ontwikkelen in het nieuwe Strategisch Personeelsbeleid.	Recent. RKC wacht voorstel voor afdoening af
202221908	Externe inhuur/ aanscherpen beheersing	Raad geeft het college opdracht om a) De streefwaarde in de begroting te baseren op de personeelsbegroting die een onderverdeling kent naar afdelingen en naar externe inhuur. b) In de HR-rapportages de (substantiële) wijzigingen in de personeelsbegroting	Recent. RKC wacht voorstel voor afdoening af

		op centraal en afdelingsniveau te laten toelichten. Daarbij moet eventuele dekking uit materieel budget altijd worden toegelicht. c) De ontwikkeling van de inhuur en de personeelsbegroting intensief te monitoren.	
20210624874	Externe inhuur/ borgen informatievoorziening	Raad geeft het college opdracht om: a) In de begroting en het jaarverslag de raad te informeren over de ontwikkeling van de financiële omvang van de externe inhuur en daarbij in het jaarverslag een toelichting te geven op die ontwikkeling. b) Het beleid met betrekking tot externe inhuur minimaal eens per vier jaar expliciet te agenderen aan de hand van een evaluatie van de doeltreffendheid en de doelmatigheid van dit beleid.	Recent. RKC wacht voorstel voor afdoening af

Commissie Beheer

nummer	naam	achtergrond	Stavaza Jan 22
20200961768	Fietsbeleid/ ambitieniveau op 10 aspecten BYPAD	De Raad draagt het college op om in het nieuwe integrale fietsbeleid naast fietsparkeren en het SOR-netwerk ook de overige aspecten uit de BYPAD-methode te verwerken en per onderdeel het ambitieniveau kenbaar te maken. Dat zijn de volgende: Deelmobiliteit, micromobiliteit en MaaS; Een fietsnetwerk dat in overeenstemming is met de ambitie en de verwachte ontwikkelingen in fietsgebruik; Kwaliteitsvolle infrastructuur met voldoende ambitieuze minimum inrichtingsvoorschriften; Verkeersveiligheid, waaronder de verdere implementatie van Duurzaam Veilig (o.a. uitbreiding 30 km zones); Stimulering van fietsgebruik; Systematische en structurele dataverzameling rond fietsgebruik en effectmetingen bij fietsmaatregelen; Het betrekken van inwoners en belanghebbenden en daarbij de aandachtspunten en ergernissen uit de inwonersenquête van dit onderzoek mee te nemen.	Tezamen met mobiliteitsbeleid opgeschoven; RKC wacht voorstel voor afdoening af
20200961664	Fietsbeleid/ ambitie vertalen	De raad draagt het college op om overeenkomstig de planning in de Ontwikkelagenda Mobiliteitsbeleid in de eerste helft van 2021 integraal fietsbeleid aan de raad voor te leggen waarin de ambitie wordt vertaald in concrete doelen en fietsmaatregelen	Tezamen met mobiliteitsbeleid opgeschoven; RKC wacht

		waardoor tevens duidelijk wordt welk specifiek fietsbudget en hoeveel menskracht nodig is om de fietsambitie te realiseren.	voorstel voor afdoening af
--	--	---	----------------------------

Commissie Samenleving

nummer	naam	achtergrond	Stavaza jan 22
20190194753	Welzijnssubsidies/ verantwoordingsinformatie	De raad staat aan het begin en aan het einde van een subsidieronde met kaderstelling en controle. De raad draagt het college op om: In de kaderstelling van de beoogde sociale basis vast te leggen welke verantwoordingsinformatie de raad ontvangt om de voortgang te monitoren en de doeltreffendheid te beoordelen. Vanwege de substantiële financiële omvang van de subsidieronde is de suggestie hiervoor een separate jaarlijkse rapportage over subsidies in het sociaal domein of de sociale basis op te stellen.	In samenspraak met de organisatie afwachten tot aanbesteding voltooid is en nieuwe werkwijze is gestart; dan voorstel afdoening (medio 22)
20190194727	Welzijnssubsidies/ voorbereiding subsidieronde	Het opstarten van een nieuwe subsidieronde vraagt veel meer capaciteit, in kennis en uren, dan nodig is voor het doorlopen van de jaarlijkse subsidiecyclus. Ervaringen uit de laatste ronde leren dat de achterstand van het starten met een niet goed uitontwikkelde subsidieronde gaandeweg lastig is weg te werken. De raad draagt het college daarom op: De toepassing van de nieuwe werkwijze goed voor te bereiden en zo nodig door een externe partij te laten ondersteunen. Dit om te voorkomen dat de subsidieronde niet goed uitgewerkt (met een ontwikkelopgave) van start gaat en om te borgen dat alle betrokken medewerkers goed zijn toegerust voor de nieuwe werkwijze	In samenspraak met de organisatie afwachten tot aanbesteding voltooid is en nieuwe werkwijze is gestart; dan

			voorstel afdoening (medio 22)
2019194697	Welzijnssubsidies/ ontwerp subsidietraject.	<p>Om tussentijds of achteraf te kunnen beoordelen of gesubsidieerde activiteiten hebben bijgedragen aan de beleidsdoelen van de gemeente moet de subsidiesystematiek daar vóóraf op worden ingericht. De raad geeft het college de opdracht om: Het ontwerp van de subsidietrajecten (proces, uitvraag/aanvraag/beschikking, werkwijze etc.) van de gemeente Haarlem zodanig te wijzigen dat het voldoet aan de evalueerbaarheidscriteria uit het beoordelingskader van dit onderzoek en hierin in ieder geval de onderstaande verbetermogelijkheden zorgvuldig te verwerken:</p> <p>a) Een consequente vertaling van strategische beleidsdoelen uit de programmabegroting naar (meetbare) operationele doelen in de matrix en die opnemen in de uitvraag van de gemeente. Per subsidietraject moet gekozen worden voor maximaal 1 à 2 doelen.</p> <p>b) Een consequente vertaling van operationele doelen uit de matrix naar tactische doelen van de activiteiten van de subsidieontvangers in de aanvraag. Per subsidietraject moet gekozen worden voor maximaal 1 à 2 doelen.</p> <p>c) Een beleidstheorie/interventielogica in de aanvraag waarmee een verband wordt gelegd tussen de activiteiten, de tactische doelen en de operationele doelen uit de uitvraag van de gemeente. Voor de nadere eisen aan de beleidstheorie wordt verwezen naar de rapportage van Regioplan.</p> <p>d) Verantwoordingen die consequent beschrijven welke personen worden bereikt, of deze tot de beoogde doelgroep behoren en wat het uiteindelijk bereik is geweest, rekening houdend met uitval van deelnemers.</p> <p>e) Verantwoordingen die de doeltreffendheid van de activiteiten omschrijven. Bij bewezen effectieve interventies is het voldoende in de jaarlijkse verantwoording aan te tonen dat de activiteit conform plan is uitgevoerd. Voor niet bewezen effectieve interventies is een effectmeting waarschijnlijk gewenst. Dit moet per traject vooraf worden vastgelegd in het monitoring- en evaluatieplan.</p>	In samenspraak met de organisatie afwachten tot aanbesteding voltooid is en nieuwe werkwijze is gestart; dan voorstel afdoening (medio 22)

*Behorend bij afdoening aanbeveling Jaarstukken 2014, informatiewaarde, horizontale verantwoording

Evaluatie WRGT

Doel Wrgt:

Bemoeienissen van de ene overheid met de andere moeten daarom tot een minimum beperkt blijven. In dit stramien is interbestuurlijk toezicht alleen passend wanneer dat met grote terughoudendheid wordt uitgevoerd; alleen in 'spoedeisende gevallen' en bij 'risico's en knelpunten'.

Het nieuwe interbestuurlijke toezicht zou moeten voldoen aan "de principes van nabijheid, enkelvoudigheid, samenwerking, selectiviteit en proportionaliteit". De principes van nabijheid en enkelvoudigheid leiden ertoe dat het provinciebestuur als enige toezicht houdt op de gemeentebesturen, en alleen voor zover die belast zijn met de uitvoering van medebewindstaken, (met uitzondering van taken op het sociaal domein).

Een beoordeling van het stelsel van interbestuurlijk toezicht op basis van de doelstellingen van effectiviteit, efficiency en transparantie is lastig bij gebrek aan informatie over de situatie zoals die was voor de Wrgt. Daarbij komt dat niet duidelijk is waartoe het stelsel van interbestuurlijk toezicht precies dient. Wanneer de doelstelling niet scherp is geformuleerd is de effectiviteit van het toezicht niet goed vast te stellen.

De centrale bepaling (art 124 Gemeentewet) is imperatief geformuleerd: "Wanneer de raad, het college of de burgemeester een bij of krachtens een andere dan deze wet gevorderde beslissing niet of niet naar behoren neemt dan wel bij of krachtens een andere dan deze wet gevorderde handeling niet of niet naar behoren verricht, of anderszins een bij of krachtens een andere dan deze wet gevorderd resultaat niet, niet tijdig of niet naar behoren tot stand brengt, besluiten gedeputeerde staten onderscheidenlijk de commissaris van de Koning als het de burgemeester betreft daarin namens de raad, het college of de burgemeester te voorzien ten laste van de gemeente."

In tamelijk schril contrast met deze strakke opdracht aan GS staan de vele uitspraken in de MvT dat de bevoegdheid "terughoudend", "sober" en "alleen bedoeld voor die gevallen waarin zich risico's of knelpunten voordoen" moet worden gehanteerd. Meer nog, alle provincies hebben dezelfde zes toezichtdomeinen geselecteerd (behoudens een enkele kleine afwijking, zie tabel 3.1). Die domeinen zijn:

- archief- en informatiebeheer,
- gemeentefinanciën,
- huisvesting statushouders,
- monumenten en archeologie,
- ruimtelijke ordening,
- het omgevingsrecht.

Positie gemeenteraad

'Vertrouwen op horizontale verantwoordingsmechanismen' was een essentieel uitgangspunt van de Wrgt dat uit de beleidsreconstructie naar voren kwam. Dat uitgangspunt, of liever die veronderstelling over de controle van de uitvoering van het college door de raad, komt in alle provinciale IBT-documenten terug. Oordelen van de provinciebesturen gaan in een aantal provincies direct naar de raad; in de meeste andere provincies verzoekt het provinciebestuur het college de toezichtbrieven aan de raad door te sturen. Een enkele provincie vindt dat het de eigen verantwoordelijkheid is van de colleges om dat al of niet te doen. Zowel uit de casestudy's als uit de enquête blijkt dat de raad niet de rol van controleur van de uitvoering vervult die door de wetgever werd verondersteld. De in de beleidstheorie veronderstelde controle door de raad blijkt, voor wat betreft de kwaliteit van de uitvoering van medebewindswetgeving, in de praktijk niet te bestaan.

Naast het toezicht op de provincies houdt IenM wat een viertal wetten betreft nog toezicht op gemeenten. Het gaat om titel 5.2 van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (WVGS), de Wet basisregistraties adressen en gebouwen (Wet BAG), Wet Luchtkwaliteit (titel 5.2 Wet milieubeheer) en de Havenbeveiligingswet. Alleen voor de eerstgenoemde taak is het toezicht ingevuld. Voor de Havenbeveiligingswet wordt het toezicht momenteel vormgegeven. Ten aanzien van het toezicht op gemeenten bij de uitvoering van de Wet BAG en de regelgeving omtrent de luchtkwaliteit wordt door het ministerie zelf aangegeven dat het toezicht nog niet wordt ingevuld. In algemene zin is gesteld dat IenM als gevolg van beperkte capaciteit keuzes moet maken met betrekking tot het houden van toezicht en de wijze waarop het stelsel is ingericht.

Conclusie:

In de derde plaats is het oordeel over de eis van transparantie gematigd positief: de vormgeving, uitvoering en werking van het stelsel is voldoende uitgewerkt en duidelijk voor betrokkenen. De uitgangspunten van de regeling zijn in algemene zin betrekkelijk helder. De vertaling daarvan in de provinciale toezichtregimes is eveneens duidelijk. De duidelijke juridische grondslagen van het provinciale toezicht bevorderen die helderheid. Dat geldt echter niet voor het vertrouwen op horizontale verantwoording, dat aan het stelsel van systeemtoezicht ten grondslag ligt. Veel raadsleden (her)kennen de rol die in het interbestuurlijk toezicht voor de raad is weggelegd niet. Een kleiner punt is dat veel van de betrokkenen (waaronder ook provinciale toezichthouders zelf) de stappen die door de provinciale toezichthouder op de interventieladder worden gezet niet als zodanig herkennen. Voor het specifieke rijkstoezicht geldt dat de gemeenten lang niet altijd begrijpen hoe het rijk toezicht houdt op het sociaal domein; daar lijkt nog wel een verduidelijkingslag te kunnen worden gemaakt.